

Duurzaam aankopen is niet moeilijk! Door rekening te houden met een handvol simpele tips help ook jij onze organisatie te verduurzamen. Stuur jij soms prijsvragen of een bestek uit? Weet dat wij als organisatie bepaalde duurzaamheidseisen stellen voor heel wat producten.

In deze gids lees je welke duurzaamheidseisen je moet én kan opnemen voor kantoorbenodigdheden en vind je ook stukken tekst terug die je kunt kopiëren naar jouw prijsvraag. Zo hoef jij je het hoofd niet te breken over hoe je bepaalde eisen formuleert!

Deze gids helpt je bij het duurzaam aankopen van schrijfblokken, schriften, notitieboekjes, etiketten, zelfklevende memoblokken, enveloppen, zichtmappen, plastic offertemappen, dossiermappen, ringmappen, brievenbakjes, potloden, pennen, inktvullingen, permanente markers, markeerstiften, markeerpotloden, slijpers, gommen, meetlatten, verpakkingstape, kleefband, lijm, correctiemiddelen, nietjes, nietjesmachines, papierklemmen, scharen, perforators, plakbandhouders, elastieken.

Voor de aankoop van papier, schoonmaakmiddelen, cateringproducten en elektronische toestellen zijn er aparte gidsen.

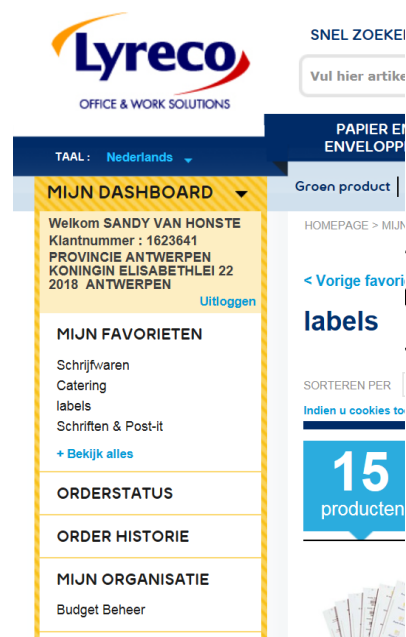
Een vraag? Neem dan contact op met het team overheidsopdrachten via 03 240 67 09 of overheidsopdrachten@provincieantwerpen.be!

1 Raamcontract

Er is een centraal raamcontract voor kantooormaterialen. Om duurzame aankopen te vergemakkelijken, werd hiervoor een 'groene kantoorlijst' opgesteld. Op deze lijst vind je voor de meest gangbare kantoorbenodigdheden de duurzame producten binnen het gamma van de leverancier (Lyreco). [...] De lijst wordt indien nodig aangepast op basis van kwaliteit, gebruiksvriendelijkheid, nieuwe technische en milieu-inzichten en nieuwe contracten met producenten van kantoorbenodigdheden. Koop je producten van deze lijst aan, dan mag je deze als duurzaam aanvinken.

Waar vind je de groene kantoorlijst?

- Digitaal: Provinciale aankopers krijgen na het inloggen op de website van Lyreco onder 'Mijn dashboard' en vervolgens 'Mijn favorieten' de provinciale groene kantoorlijst te zien (ingedeeld per soort artikel).
Let op: de groene kadertjes of de ingang 'Groen product' op de website van Lyreco geven je de groene producten volgens Lyreco, maar deze komen niet noodzakelijk overeen met de producten in de provinciale favorietenlijst! [...].
- In bijlage A

Als je wil aansluiten op dit raamcontract, kan je contact opnemen met de team Goederenbeheer van DLOG (Joeri Straetemans, T 03 240 50 50, joeri.straetemans@provincieantwerpen.be).

2 Verplichte duurzaamheidscriteria

Wanneer je geen producten bestelt uit de 'groene kantoorlijst' van het raamcontract, moet je ervoor zorgen dat ze voldoen aan onderstaande **verplichte** criteria. Om een extra steentje bij te dragen kan je ook **optionele** criteria opnemen.

Lees in de **voorbeeldmail** of het **voorbeeldbestek** hoe je deze criteria opneemt.

2.1 Schrijfblokken, schriften

- 100% gerecycleerde vezels en meer dan 50% postconsumptie
- Ongebleekt of gebleekt zonder chloor of chloorderivaten (tcf)
- Zonder toevoeging van optische witmakers
- **Kaft: 100% gerecycleerde vezels waarvan meer dan 50% postconsumptie, ongebleekt, niet geplastificeerd**
- **Bindsysteem: geniet of lijm op basis van water/ethanol**
- **Geen individuele verpakking**

2.2 Etiketten

Het etiket zelf:

- 100% gerecycleerde vezels en meer dan 50% postconsumptie
- ongebleekt of gebleekt zonder chloor of chloorderivaten (tcf)
 - zonder toevoeging van optische witmakers
 - **geen milieugevaarlijke stoffen zoals bv. Formaldehyde en glyoxal**

De lijm waarmee het etiket kan worden vastgekleefd:

- **gegomd (nat klevend)**
 - tweede keuze: zelfklevend oplosmiddelvrij (op basis van water of ethanol)

De drager:

- 100% gerecycleerde vezels en meer dan 50% postconsumptie
- ongebleekt of gebleekt zonder chloor of chloorderivaten (tcf-gebleekt)
- zonder toevoeging van optische witmakers
- **hechting van het etiket op de drager: oplosmiddelvrij**
- **geen milieugevaarlijke stoffen zoals bv. Formaldehyde en glyoxal**
- **verpakking uit karton**

2.3 Memoblokjes (type post-its)

- 100% gerecycleerde vezels en meer dan 50% postconsumptie
- ongebleekt of gebleekt zonder chloor of chloorderivaten (tcf)
- zonder toevoeging van optische witmakers
- **zelfklevende lijm: oplosmiddelen op basis van water of ethanol**
- **geen milieugevaarlijke stoffen zoals bv. Formaldehyde en glyoxal**
- **onbedrukt**
- **geen individuele verpakking**

2.4 Enveloppen

- 100% gerecycleerd papier en meer dan 50% postconsumptievezels
- ongebleekt of gebleekt zonder chloor of chloorderivaten (tcf)
- zonder toevoeging van optische witmakers
- **kleven met gom of nat**
- **geen milieugevaarlijke stoffen zoals bv. Formaldehyde en glyoxal**
- **onbedrukt**
- **zonder binnenbedrukking**
- **ongekleurd**
- **zonder venster**
 - tweede keuze: **venster uit pergamijn (cellulose) of pla (poly lactic acid)**
- **papieren verpakking**

2.5 Vulpennen

- **schacht: hernieuwbare grondstoffen: gerecycleerd papier, pla, duurzaam hout (onbewerkt of behandeld met lak op waterbasis, kleurstoffen zonder zware metalen)**

- tweede keuze: staal, polypropyleen of polyethyleen, kunsthars of gerecycleerd plastic
- geen onderdelen van pvc, abs, ps
- manueel inktreservoir (converter): navulbaar uit inktpot
- inkt op waterbasis
- bewaarmiddelen zonder aldehyde of aldehyde afsplitsende verbindingen

2.6 Balpennen

- hervulbaar
- schacht: hernieuwbare grondstoffen: gerecycleerd papier, PLA, duurzaam hout (onbewerkt of behandeld met lak op waterbasis, kleurstoffen zonder zware metalen)
 - tweede keuze: staal, polypropyleen of polyethyleen, kunsthars of gerecycleerd plastic (kleurstoffen zonder zware metalen)
- geen onderdelen van PVC, ABS, PS
- kleurstoffen zonder zware metalen
- geschikt voor grote inktvullingen
- inkt op waterbasis
- bewaarmiddelen zonder aldehyde of aldehyde afsplitsende verbindingen

2.7 Vulling pennen (inkt en gel)

- organische kleurstoffen die toegelaten zijn in voeding
- oplosmiddel: water
- bewaarmiddelen toegelaten in voeding

2.8 Rollerpennen

- schacht: hernieuwbare grondstoffen: gerecycleerd papier, pla, duurzaam hout (onbewerkt of behandeld met lak op waterbasis, kleurstoffen zonder zware metalen)
 - tweede keuze: staal, polypropyleen of polyethyleen, kunsthars of gerecycleerd plastic (kleurstoffen zonder zware metalen)
- geen onderdelen van pvc, abs, ps
- geschikt voor grote inktvullingen
- inkt op waterbasis
- kleurstoffen zonder zware metalen
- bewaarmiddelen zonder aldehyde of aldehyde afsplitsende verbindingen

2.9 Vulpotloden

- schacht: hernieuwbare grondstoffen: gerecycleerd papier, pla, duurzaam hout (onbewerkt of behandeld met lak op waterbasis, kleurstoffen zonder zware metalen)
 - tweede keuze: staal, polypropyleen of polyethyleen, kunsthars of gerecycleerd plastic
- geen onderdelen van pvc, abs, ps

2.10 Grafietpotloden

- uit inheems hout of duurzaam beheerd tropisch hout of gerecycleerd papier
- ongelakt en ongeverfd
 - tweede keuze: lak/verf op waterbasis of op basis van natuurlijke materialen¹ en kleurstoffen zonder zware metalen
- stift: zonder kleurstoffen
 - tweede keuze: kleurstoffen zonder zware metalen
- geen individuele verpakking

¹ bijenwas, lijnolie

2.11 Tekstmarkeerpotloden

- uit inheems hout of duurzaam beheerd tropisch hout of gerecycleerd papier
- ongelakt en ongeverfd
- vrij van solventen
- vrij van zware metalen
- geen individuele verpakking

2.12 Stiften (stift voor witbord, permanente markeerstift, tekstmarkeerstiften)

- navulbaar recipiënt² of met vervangbare punt (vervangvullingen moeten ook beschikbaar zijn)
- schacht: gerecycleerd karton of onbehandeld hout of hernieuwbare grondstof
 - tweede keuze: gerecycleerde kunststof
 - derde keuze: polypropyleen (pp) of polyethyleen (pe)
- geen onderdelen van pvc, abs, ps
- inkt op waterbasis of oplosmiddelvrij (als nat)
 - tweede keuze: ethanol
- kleurstoffen zonder zware metalen
- geen bewaarmiddelen of bewaarmiddelen toegestaan in de voedingsindustrie
 - tweede keuze: bewaarmiddelen zonder aldehyde of aldehyde afsplitsende verbindingen
- geen individuele verpakking

2.13 Potloodslijper

- uit inheems hout of duurzaam beheerd hout of aluminium
- mechanisch
- vervangmesjes beschikbaar
- geen individuele verpakking

2.14 Gom

- uit 100% natuurrubber of latex
 - tweede keuze: uit synthetisch rubber zonder gechloreerde polymeren
- zonder kleurstoffen
- zonder weekmakers
- zonder omhulsel
- geen individuele verpakking

2.15 Lijm

- navulbaar recipiënt (vervangvullingen moeten ook beschikbaar zijn)
- recipiënt uit polypropyleen (pp) of polyethyleen (pe)
- oplosmiddelen: oplosmiddelvrij of op basis van water
- bindmiddel op natuurlijke basis
- zonder bewaarmiddelen
- tweede keuze: bewaarmiddelen zonder aldehyde of aldehyde afsplitsende verbindingen
- geen individuele verpakking

2.16 Plakband, verpakkingstape

- materiaal draagvlak: cellulose-acetaat of ongebleekt papier
 - Tweede keuze: gerecycleerde kunststof, polypropyleen (pp), polyethyleen (pe)
- materiaal rol: niet gebleekt gerecycleerd karton
- kleeflaag: oplosmiddelvrij of op basis van water
- bewaarmiddelen lijm: vrij van formaldehyde
- verpakking uit papier/karton

² uit inktpot of met vullingsysteem

2.17 Correctievloeistof

- hervulbaar recipiënt of correctielint zonder vulapparaat
- pen, flesje, [...] roller: polypropyleen (pp) of polyethyleen (pe), gerecycleerd plastic, kleurstoffen zonder zware metalen
- oplosmiddelen: oplosmiddelvrij of op basis van water
 - tweede keuze: ethanol
- bewaarmiddelen zonder aldehyde of aldehyde afsplitsende verbindingen
- geen individuele verpakking

2.18 Meetlat

- inheems hout
- hout uit duurzaam beheerde bossen
 - tweede keuze: metaal en moeilijk breekbare kunststof (pmma of plexiglas)
- ongekleurd en ongeverfd
- geen individuele verpakking

2.19 Schaar

- roestvrij staal zonder kunststof handvat
- zonder etui

2.20 Transparante insteekhoezen, presentatiemappen

- uit polypropyleen (pp) of polyethyleen (pe)
- geen kleurstoffen
- geen oplosmiddelen
- geen bewaarmiddelen
- geen individuele verpakking

2.21 Ordners

- gerecycleerd karton, niet gebleekt
- zonder coating of laminering met plastics
- geen plastic onderdelen
- geen kleurstoffen
- geen lijm gebruikt bij de hechting (assemblage)
- geen bewaarmiddelen
- geen individuele verpakking

2.22 Tabbladen

- gerecycleerd karton, niet gebleekt
 - tweede keuze: polypropyleen (pp) of polyethyleen (pe)
- geen plastic onderdelen
- geen oplosmiddelen
- geen bewaarmiddelen
- verpakking uit papier of karton

2.23 Rekenmachine

- op zonne-energie

2.24 Paperclips

- metaal - roestvrij staal
- ongeverfd

2.25 Nietjesmachine

- manueel (niet elektrisch)
- uit metaal
- nietjesloos

2.26 Nietjes

- metaal - roestvrij staal
- ongeverfd

2.27 Perforator

- manueel (niet elektrisch)
- metaal

2.28 Plakbandhouder

- geen wegwerp
- gerecycleerd plastic

2.29 Elastieken

- ongekleurd

2.30 Batterij voor apparaten met een extreem laag energieverbruik

- zinkbruinsteen- en zinkluchtbatterijen
- alkaline wegwerpbatterijen
- oplaadbare alkaline batterijen (ram)
- oplaadbare nimh-batterijen met langzame zelfontlading

2.31 Batterij voor apparaten die onregelmatig gebruikt worden

- oplaadbare nimh-batterijen met langzame zelfontlading
- gewone oplaadbare nimh-batterijen
- oplaadbare lithium-batterijen

2.32 Doorzichtige badge met speld en klem

- met insteekkaartjes
- geen onderdelen van pvc, abs, ps

2.33 Niet-standaardkantoorbenodigdheden

Of productgroepen die niet op de groene kantoorlijst staan

- duurzaam

3 Tips

- ✓ Spaar grondstoffen en **herbruik** zoveel mogelijk, bijvoorbeeld door het aanbrengen van een nieuw etiket op de achterkant van de mappen.
- ✓ Koop enkel de **hoeveelheid** die je echt nodig hebt. In de meeste functies is één nietjesmachine, perforator, schaar, ... per lokaal i.p.v. per bureau voldoende.
- ✓ Hoe groter de verpakking, hoe minder afval. Beperk het aantal verschillende soorten stiften, markers, etc. zodat **groepsverpakkingen** mogelijk zijn. Let er echter ook op dat je niet meer koopt dan je organisatie nodig heeft.
- ✓ Gebruik **paperclips** ipv nietjes. Voor een klein aantal pagina's kan je een nietjesloze nietjesmachine gebruiken.
- ✓ Het gebruik van de **rekenmachine** op de PC en/of Excel is milieuvriendelijker dan de aankoop van een rekenmachine.
- ✓ Gebruik **markeerpotloden** ipv stiften. Deze zijn altijd oplosmiddelvrij.
- ✓ Vraag voor je aankoopt of de **navullingen** makkelijk te verkrijgen zijn. Hoewel er veel navulbare balpennen, stiften, ... bestaan, is de navulling niet altijd makkelijk te vinden in de winkels.
- ✓ Een **vulpen met convertor** is nog beter dan navulbare balpennen, waar enkel het omhulsel waarmee je schrijft hergebruikt wordt en de inktvulling wordt vervangen. Een convertor is een

inktzuigseenyteem dat in de vulpen is ingebouwd of apart in te brengen is, zodat je met je vulpen rechtstreeks inkt kan tappen uit de inktpot.

- ✓ Correctie- en lijm**rollers** brengen veel restafval met zich mee, zelfs wanneer ze navulbaar zijn.
- ✓ Scheidingskaarten kunnen als **tabblad** gebruikt worden. Ze zijn kleiner en bestaan meestal uit gerecycleerd papier, waardoor ze als zeer milieuverantwoord kunnen beschouwd worden. Gekleurd papier is eveneens een optie. Kleine herbruikbare 'tabplakkers/infomarkers' in gerecycleerd papier/karton kunnen eventueel ook als scheiding gebruikt worden en zijn bovendien zeer milieuverantwoord. Tabplakkers in kunststof zijn minder milieuverantwoord.
- ✓ Beperk het gebruik van **etiketten** op papier en enveloppes. Schrijf of print het adres liever rechtstreeks op de envelop of gebruik vensterenveloppen (venster in pergamijs). Gebruik geen etiketten die te groot zijn voor het doel ervan.
- ✓ Wanneer je toch een rekenmachine op batterijen hebt, kies dan voor zinkbruinsteen- en zinklucht**batterijen** zonder zware metalen (Hg, Cd, Ni). Herlaadbare batterijen worden liefst niet gebruikt in rekenmachines en andere apparaten met een extreem laag energieverbruik. Ook eenmalige alkalinebatterijen zijn hier minder geschikt. De zelfontlading van deze batterijen ('heavy duty'-batterijen) is, in verhouding tot het lage stroomverbruik van het apparaat, erg groot. Op die manier gaat er dus veel energie onnodig verloren en is de batterij snel leeg. In alle andere gevallen is een oplaadbare batterij veel minder milieubelastend en goedkoper dan een wegwerpbatterij. Een batterij opladen kost zo'n 0,4 eurocent. Zo hebt u gemiddeld na zes keer opladen de meerprijs al terugverdiend. Gebruik voor apparaten die onregelmatig gebruikt worden de nieuwste oplaadbare nikkelmetaalhydride (NiMH) batterijen met *Low Self Discharge* of vergelijkbare aanduiding. Ze houden hun lading erg lang vast en zijn daarmee uitstekend geschikt voor mp3-spelers, digitale camera's of fietslampjes.
- ✓ Zamel leeg **schrijfgerei** in en bezorg het via het provinciehuis aan TerraCycle, die het optimaal **recycleren**, en steun op die manier bovendien een goed doel of een school.
- ✓ Overweeg om kantoormateriaal in de kringloopwinkel te kopen.

4 Voorbeelden

Deze cursief getypte stukken tekst kun je kopiëren naar jouw prijsvraag of bestek. De punten in het **blauw** zijn verplicht op te nemen, die in het **groen** optioneel.

4.1 Voorbeeldmail voor kleine overheidsopdracht (< 30.000 euro)

Volgens de wetgeving overheidsopdrachten moet je ook voor deze kleine opdrachten mededinging organiseren en dus meerdere leveranciers aanschrijven, bijvoorbeeld per mail. Het is niet nodig om een bestek op te maken. Schrijf leveranciers aan die duurzame kantoorbenodigdheden kunnen leveren.

Hieronder vind je een voorbeeldmail voor de aankoop van duurzaam schrijfgerei.

VOORBEELDMAIL - DUURZAAM SCHRIJFGEREI

✂ Kan u ons een offerte bezorgen voor de levering van duurzaam schrijfgerei met volgende eigenschappen:

- 100 markeerpotloden (geel):
 - uit inheems hout of duurzaam beheerd tropisch hout of gerecycleerd papier
 - ongelakt en ongeverfd
 - vrij van solventen
 - vrij van zware metalen
 - geen individuele verpakking
- 100 vulpennen
 - schacht: staal
 - geen onderdelen van PVC, ABS, PS
 - inkt op waterbasis
 - bewaarmiddelen zonder aldehyde of aldehyde afsplitsende verbindingen

- 100 balpennen
 - **hervulbaar**
 - **schacht: hernieuwbare grondstoffen: gerecycleerd papier, PLA, duurzaam hout (onbewerkt of behandeld met lak op waterbasis, kleurstoffen zonder zware metalen)**
 - **geen onderdelen van PVC, ABS, PS**
 - **kleurstoffen zonder zware metalen**
 - **inkt op waterbasis**
 - **bewaarmiddelen zonder aldehyde of aldehyde afsplitsende verbindingen**
- vulling pennen
 - **organische kleurstoffen die toegelaten zijn in voeding**
 - **oplosmiddel: water**
 - **bewaarmiddelen toegelaten in voeding**
- grafietpotloden
 - **uit inheems hout of duurzaam beheerd tropisch hout of gerecycleerd papier**
 - **ongelakt en ongeverfd**
 - **stift: zonder kleurstoffen**

Het schrijfgerei mag niet individueel verpakt zijn. ✂

4.2 Voorbeeldbestek >30.000 < 144.000 euro

Volgens de wetgeving overheidsopdrachten moet je hier een bestek opmaken en meerdere leveranciers aanschrijven. Je mag zelf kiezen welke leveranciers je aanschrijft, kies dus voor leveranciers die duurzame kantoorbenodigdheden kunnen leveren.

De punten in het **blauw** zijn verplicht op te nemen, die in het **groen** optioneel.

TECHNISCHE SPECIFICATIES IN VERBAND MET DUURZAAMHEIDSCRITERIA

✂ De [kantoorbenodigdheden] moeten voldoen aan volgende criteria: [Kies de voorwaarden die je opneemt aan de hand van de keuzewijzer hieronder of neem de criteria per product over uit 2. **Verplichte duurzaamheidscriteria**. Bijvoorbeeld: "De balpennen hebben een schacht uit hernieuwbare grondstoffen: gerecycleerd papier, PLA, duurzaam hout (onbewerkt of behandeld met lak op waterbasis, kleurstoffen zonder zware metalen), zonder onderdelen van PVC, ABS, PS en kleurstoffen zonder zware metalen." of "De tekstmarkerpotloden zijn ongeverfd en niet vernist."].³

	Te verkiezen	Tweede keuze (enkel indien de eerste kolom niet haalbaar is)	Niet toegelaten
Papier (bijvoorbeeld schrijfblokken, schriften, memoblokjes, etiketten)	- vervaardigd uit 100% post-consument gerecycleerd papier	1. vervaardigd uit 100% gerecycleerd papier 2. vervaardigd uit 50-99% gerecycleerde (postconsumer) vezels + nieuwe vezels die afkomstig zijn van uitdunningshout of resthout van zagerijen 3. vervaardigd uit 50-99% gerecycleerde (postconsumer) vezels + nieuwe vezels die	- vervaardigd met nieuwe vezels die niet afkomstig zijn van duurzaam beheerde bossen

³ Gebaseerd op de criteria van het 'Blauwe Engel'-, het 'Nordic Swan'- en het Europees Ecolabel, de Milieukoopwijzer, de Producttest van Ovam en de Samenwerkingsovereenkomst 2007-2013.

		afkomstig zijn van duurzaam beheerde bossen 4. vervaardigd uit 100% nieuwe vezels afkomstig van duurzaam beheerde bossen	
	- ongebleekt - totally chlorine free (TCF) - processed chlorine free (PCF)		- gebleekt met chloor of chloorderivaten - elementary chlorine free (ECF) met na zuivering AOX-waarde > 0,05 kg AOX/ADT of chemische zuurstofvraag (CZV) > 5kg/ADT in het effluent
	- zonder optische witmakers		- optische witmakers met de R-zinnen R50, R51, R52, R53 of combinaties van deze R-zinnen
oppervlaktebehandeling	- zonder synthetische polymeren, lijmen, coatings of kleurstoffen	- zonder synthetische polymeren, lijmen, coatings of kleurstoffen die geklasseerd zijn als kankerverwekkend, mutageen of toxisch voor reproductie of schadelijk zijn voor het milieu	- synthetische polymeren, lijmen, coatings of kleurstoffen die geklasseerd zijn als kankerverwekkend, mutageen of toxisch voor reproductie of schadelijk zijn voor het milieu
gewicht	- lager dan 80gr/m²	- 80gr/m²	
chemische toevoegingen	- geen formaldehyde	- minder dan 1 mg formaldehyde/dm² papier	
	- geen glyoxal		
	- geen azo-kleurstoffen	- geen azo-kleurstoffen die een van de amines opgelijst in Richtlijn 2002/61/EC vrijgeven	- azo-kleurstoffen die een van de amines opgelijst in Richtlijn 2002/61/EC vrijgeven
	- geen pigmenten of kleurstoffen met bestanddelen op basis van koper, kwik, lood, cadmium, chroom, nikkel en aluminium -	- geen pigmenten of kleurstoffen met meer dan Pb 100 ppm; Hg 4 ppm; Cd 20 ppm en Cr 100 ppm; Ag 100 ppm; As 50 ppm; - Ba 100 ppm; Cd 20 ppm; Co 500 ppm; - Cu 250 ppm; Fe 2500 ppm; Mn 1000 ppm; Ni 200 ppm; Se 20 ppm; Sb 50 ppm; Sn 250 ppm; Zn 1500 ppm.	- pigmenten of kleurstoffen met meer dan Pb 100 ppm; Hg 4 ppm; Cd 20 ppm en Cr 100 ppm; Ag 100 ppm; As 50 ppm; - Ba 100 ppm; Cd 20 ppm; Co 500 ppm; - Cu 250 ppm; Fe 2500 ppm; Mn 1000 ppm; Ni 200 ppm; Se 20 ppm; Sb 50 ppm; Sn 250 ppm; Zn 1500 ppm.
	- geen ethyleendiamino tetra-azijnzuur (EDTA) of di-ethyleen penta-azijnzuur (DTPA).		
	- geen alkylphenoethoxy-laten (APEOs)		
	- minder dan 100 monomeren ppm	- minder dan 100 monomeren geïmpregneerd als R45, R46, R49, R50/53,	

		R51/53, R52/53, R60, R61 ppm	
	- minder dan 700 acrylamide ppm	- minder dan 1000 acrylamide ppm	- meer dan 1000 acrylamide ppm
	- snel biologisch afbreekbare oppervlakteactieve stoffen	- biologisch afbreekbare oppervlakteactieve stoffen	
	- minder dan 0.15 mg entachlorophenol /kg		
emissies naar water en lucht	- minder dan 1100 kg CO2 /T		
	- PCOD lager dan 1,5, PS lager dan 1,5 en PNOx lager dan 1,5 punten, berekend volgens de methode zoals omschreven in het EU Ecolabel - PCOD, PS en PNOx samen lager dan 3,0 punten berekend volgens de methode zoals omschreven in het EU Ecolabel		
kleurstoffen (bijvoorbeeld in inkt, lijm, schrijfgerei, transparante mapjes)	- geen kleurstoffen		- kleurstoffen met zware metalen (zoals antimoon, arseen, barium, cadmium, hexavalent chroom, lood, kwik, seleen), aniline en tolueen
oplosmiddelen (bijvoorbeeld in inkt, lijm (ook in memoblokjes, etiketten, plakband), correctiemiddel, transparante mapjes)	- oplosmiddelvrij ⁴ - water als oplosmiddel	- acetone - ethanol - ethylacetaat	- gechloreerde of organische oplosmiddelen zoals trichloorethaan, benzine, tolueen, xyleen, benzeen
bewaarmiddelen (bijvoorbeeld in inkt, lijm, plakband, transparante mapjes)	- geen bewaarmiddel - bewaarmiddelen toegelaten in de voedingsindustrie	- andere bewaarmiddelen - (voor lijm) bewaarmiddelen zonder aldehyde of aldehyde afsplitsende verbindingen	- bewaarmiddelen met schadelijke stoffen als formaldehyde, fenol, ethyleenglycol, chloorhoudende fenolen, aniline en aldehyde (afplitsende) verbindingen
lijm (ook bijvoorbeeld op enveloppen)	- op natuurlijke basis (bijvoorbeeld Arabische gom)	- op synthetische basis zonder gechloreerde bestanddelen	- op synthetische basis met gechloreerde bestanddelen
lak/verf (bijvoorbeeld schrijfgerei, meetlat)	- ongelakt en ongeverfd	- op waterbasis - op basis van natuurlijke materialen (bijenwas, lijnolie)	- niet op waterbasis

⁴ correctiestrips bevatten geen oplosmiddelen

pen vulling	- vulpen met convertor ⁵	- navulbare vul- of balpen (met wegwerpvullingen)	
potlood vulling	- vulpotlood (dat ook effectief hervuld wordt)	- klassieke potloden uit hout die je moet slijpen	- potloden met potloodmines die niet hervulbaar zijn
stiften vulling	- hervulbaar (en wordt effectief hervuld) - met een vervangbare punt		
schacht, omhulsel (pennen, stiften, potloden)	- hernieuwbare materialen (bv. PLA ⁶ , gerecycleerd papier of karton) ⁷ - hout uit duurzaam beheerde bossen - inheems hout	- metaal - polypropyleen (PP), polyethyleen (PE) of gerecycleerd plastic	- polyvinylchloride (PVC), Acrylonitril-butadieen-styreen (ABS) of Polystyreen (PS) - aluminium - hout uit niet-duurzaam beheerde bossen, gelakt of geverfd hout - kleine metalen reservoirs
plastics	- er zijn geen plastic elementen aanwezig	- de plastic elementen (1) bevatten geen lood of cadmium - (2) zijn gemaakt van één enkele polymeer of van compatibele polymeren - (3) bevatten geen enkel niet-scheidbare metalen elementen - (4) de plastic onderdelen die zwaarder zijn dan 25 gram bevatten geen van de volgende brandvertragende stoffen: - a) decabroomdifenyl; mono-, di-, tri-, tetra-, penta-, hexa-, hepta-, octa-, nona- en decabroomdifenylether; gechloreerde paraffines met een ketenlengte van 10-13 C-atomen en een chloorgehalte van meer dan 50 gewichtsprocenten. - b) waarvoor één van de volgende risicozinnen kunnen gelden (Richtlijn 67/548/EEG) R45, R46, R50, R51, R52, R53, R60, R61 of een combinatie hiervan	
markeren	- markeerpotlood	- stiften die voldoen aan de duurzaamheidscriteria	- stiften die niet voldoen aan de duurzaamheidscriteria
lijmen	- navulbare lijmpennen (stift/stick) - hervulbare vloeibare en poederlijm	- recipiënt uit polypropyleen (PP) of polyethyleen (PE),	- kleefrollers ⁸ - recipiënt uit PVC

⁵ convertor is een inktzuigsysteem dat in de vulpen is ingebouwd of apart in te brengen is, zodat je met je vulpen rechtstreeks inkt kan tappen uit de inktpot

⁶ Polylactic Acid is een biologisch makkelijk afbreekbaar alternatief voor traditioneel plastic. PLA wordt vervaardigd uit hernieuwbare grondstoffen.

⁷ Kartonnen balpennen zijn geschikt voor kantoorwerk, brengen weinig afval mee en bevatten gerecycleerd materiaal.

⁸ Dit product brengt veel restafval met zich mee, zelfs indien de roller navulbaar is

	(vervangvullingen moeten ook beschikbaar zijn)		
plakband	- celluloseacetaat - ongebleekt papier	- polypropyleen (PP) - polyethyleen (PE) - gerecycleerde kunststof	- PVC9
	- rol uit niet gebleekt gerecycleerd karton		- rol uit kunststof
corrigeren	- correctielint10 zonder vulapparaat of in een herbruikbaar afrolapparaat	- [...] correctieroller¹¹ - Correctiepen/potje met correctievloeistof op basis van water	- [...] - sneldrogende correctievloeistof met vluchtige organische solventen, met uitzondering van ethanol, aceton of ethylacetaat
gom	- 100% natuurlijk rubber	- synthetisch rubber zonder gechloreerde polymeren	- PVC
			- weekmakers
meetlat	- inheems hout - hout uit duurzaam beheerde bossen	- metaal - moeilijk breekbare kunststof (PMMA of plexiglas)	- aluminium - een combinatie van verschillende materialen
schaar	- roestvrij staal zonder kunststof handvat		- combinatie van metaal en kunststof
enveloppen	- zonder venster	- met venster uit pergamijs (cellulose) - met venster uit PLA (Poly Lactic Acid)	- met niet-chloorvrij venster - -
	- zonder beschermstrip		- met beschermstrip
	- papieren envelop (100% postconsumer of een combinatie van post- en preconsumer, met pergamijs venster, ongebleekt of niet-chloorgebleekt, gegomd, zonder binnenbedrukking, niet gekleurd) - thuiscomposteerbare bio-folie die beschadigings- en weerbestendig is		- plastic - samengesteld: papieren of kartonnen buitenlaag en kunststof (meestal polyethyleen (PE)) binnenlaag van luchtkussentjes of kunststofschuim
bedrukking	- zonder bedrukking		
ringmappen	- gerecycleerd, ongebleekt of TCF-gebleekt karton	- gerecycleerd, ongebleekt of TCF-gebleekt karton met een metalen rand	- PVC
transparante insteekhoezen, presentatiemappen	- polypropyleen (PP) - polyethyleen (PE)		

⁹ Plakband uit PP kan je makkelijk onderscheiden van plakband uit PVC: PP kleefband ziet er wat melkachtig uit, terwijl PVC kleefband heel transparant is.

¹⁰ ook correctiestrip of correctietape genoemd

¹¹ dit product brengt veel restafval met zich mee, zelfs indien de roller navulbaar is

map	- gerecycleerd, niet gebleekt of niet met chloorgas gebleekt karton (TCF of PCF)		
	- met flappen		- met elastieken
tabbladen	- gerecycleerd, niet gebleekt of niet met chloorgas gebleekt karton (TCF of PCF)	- polyethyleen (PE) of polypropyleen (PP) zonder zware metalen - nieuw papier	- samengesteld uit papier/karton en polypropyleen
doorzichtige badge met speld en klem	- met insteekkaartjes		- eenmalig te gebruiken
slijper	- duurzaam beheerd hout - inheems hout - aluminium	- andere metalen dan aluminium	- kunststof - niet duurzaam beheerd tropisch hout
	- met vervangmesjes		
aandrijving	- mechanisch		- elektrisch
aandrijving rekenmachine	- zonne-energie	- combinatie van zonne-energie en batterijen	- enkel met batterijen
verpakking	- onverpakt - retourverpakkingen (statiegeld) - herbruikbare recipiënten	- grootverpakkingen - polyetheen - polypropreen	- individuele verpakkingen
materiaal verpakking	- hernieuwbare verpakkingen (bijvoorbeeld gerecycleerd papier of karton: ongebleekt, TCF- of PCF-gebleekt)	- recycleerbare verpakkingen	- folie met PVC of PVDC - aluminium
	- eenvoudige verpakkingen	- samengestelde verpakkingen die gemakkelijk te scheiden zijn	- samengestelde verpakkingen die moeilijk te scheiden zijn

GUNNINGSCRITERIA

Door duurzaamheid op te nemen als gunningscriterium kan je de milieuvriendelijkste offerte meer punten geven. Opgelet: Als je in de technische specificaties van je bestek al duidelijke duurzaamheidseisen hebt opgelegd, heeft het soms geen zin om duurzaamheid nog als gunningscriterium te gebruiken.

Hou er rekening mee dat veel gunningscriteria het bestek onnodig ingewikkeld kunnen maken. De inschrijver moet een uitgebreid verslag opmaken en de aankoper moet dit alles afwegen en beoordelen. Het is voor beide partijen makkelijker om zoveel mogelijk op te nemen in de technische specificaties.

Voorbeeld (indien je dit niet oplegt in de technische criteria):

✕ Voor de beoordeling van het gunningscriterium duurzaamheid wordt rekening gehouden met de milieu-impact van het materiaal van de schacht, het oplosmiddel en het bewaarmiddel in de inkt (15 punten):

- Materiaal (5 punten)

- Wanneer de stiften gemaakt zijn uit gerecycleerd papier of karton, hout afkomstig uit bossen die op duurzaam verantwoorde manier beheerd worden of composteerbare materialen (bv. Maïs, PLA), worden 5 punten toegekend.
- Wanneer de stiften gemaakt zijn uit metaal, polypropyleen (PP), polyethyleen (PE) of gerecycleerd plastic, worden 2 punten toegekend.
- Wanneer de stiften gemaakt zijn uit, polyvinylchloride (PVC), Acrylonitril-butadien-styreen (ABS) of Polystyreen (PS), aluminium, hout uit niet-duurzaam beheerde bossen of gelakt of geverfd hout, worden geen punten toegekend
- oplosmiddel in de inkt (5 punten)
 - Wanneer de stiften oplosmiddelvrij zijn of water als oplosmiddel hebben, worden 5 punten toegekend.
 - Wanneer de stiften aceton, ethanol, ethylacetaat bevatten, worden 2 punten toegekend.
 - Wanneer de stiften gechloreerde of organische oplosmiddelen zoals trichloorethaan, benzine, toluen, xyleen, benzeen bevatten, worden geen punten toegekend.
- bewaarmiddel in de inkt (5 punten)
 - Wanneer de stiften geen bewaarmiddel of bewaarmiddelen toegelaten in de voedingsindustrie bevatten, worden 5 punten toegekend.
 - Wanneer de stiften andere bewaarmiddelen bevatten, worden 2 punten toegekend.
 - Wanneer de stiften schadelijke stoffen als formaldehyde, fenol, ethyleenglycol, chloorhoudende fenolen, aniline en aldehyde (afsplitsende) verbindingen bevatten, worden geen punten toegekend."

UITVOERINGSVOORWAARDEN

Bijvoorbeeld: "De inschrijver verbindt er zich toe alle verpakkingen van producten terug te nemen en op correcte wijze af te voeren."

4.3 Opdrachten > 144.000 euro

Vraag hiervoor advies aan het team overheidsopdrachten:

T 03 240 67 09 of overheidsopdrachten@provincieantwerpen.be

5 Meer info

- Voor meer info rond overheidsopdrachten kun je terecht bij het team overheidsopdrachten (DLOG, T 03 240 67 09, overheidsopdrachten@provincieantwerpen.be).
- Voor meer info over de **milieucriteria** kun je terecht bij Liesbeth Taverniers (DMN, T 03 240 57 55, ISO14001@provincieantwerpen.be).

BIJLAGE A

GROENE KANTOORLIJST VAN HET RAAMCONTRACT

Omschrijving	duurzaam via raamcontract ¹²
schrijfblok A4 [...]	Forever spiraalschrift A4 90 vellen gelijnd: ref. 4158819 geruit: ref.3892832
[...]	
Schrijfblok A5 gelijnd [...]	Aurora gerecycleerd kladschrift geniet A5 gelijnd 100 vellen ref.110124
[...]	
etiketten op A4-vel • wit; • geschikt voor copy, laser en inktjet; [...]	Avery etiketten recycled LR3478 210x297mm doos van 100: ref.4165643 LR3666 38x21,2mm, doos van 6500: ref.4165574 LR3475 70x36mm, doos van 2400: ref.4165585 LR3424 105x48mm doos van 1200: ref.4165596 LR3483 105x148mm, doos van 400: ref.4165608 LR3655 210x148mm, doos van 200: ref.4165619 LR3478 210x297mm, doos van 100: ref.4165643 LR3424 105x48mm, doos van 1200: ref.4165596 Avery laseretiketten recycled LR7165 99,1x67,7mm, doos van 800: ref.4165541 LR7168, 199,6x143,5mm, doos van 200: ref.4165552 LR716399,1x38,1mm, doos van 1400: ref.4165539 LR7160 63,5x38,1mm, doos van 2100: ref.4165506 LR7162 99,1x33,9mm, doos van 1600: ref.4165528
memoblokje zelfklevend/verwijderbaar [...]	Post-it recycled notes light geel 653YRT, 38x51mm, pak van 24: ref.3771572 654YRT, 76x76 mm, pak van 16: ref.3771594 655YRT, 76x127 mm, pak van 16: ref.3771606

¹² omschrijving van het kantoomateriaal, zoals vermeld in de catalogus van Lyreco, de huidige raamcontractant, met het referentienummer.

doorzichtige badge met speld en klem

- met insteekkaartjes
- ca. 90 x 57 mm

[...]

Badges met speld en klem met insteekkaartjes
90x57 mm pak van 50
ref.104145

Durable insteekkaarten voor badge
1456 90x60mm, 8 per vel - doos van 160:
ref.708938
1455 90x54mm 10 per vel doos van 200:
ref.120697
1453, 75x40mm, 12 per vel, doos van 240:
ref.120642
1452, 60x40mm, 18 per vel, doos van 360:
ref.120631

kaften

insteekhoes U-model (showtas) A4

- transparant – gekorrelt;
- dikte: minimum 8/100e;
- versterkte bevestigingsrand aan linkerzijde met 11 perforaties;
- doos van 100;

Lyreco showtassen in PP, doos van 100:
ref.317868

insteekhoes L-model (showtas) A4

- transparant – gekorrelt;
- dikte: minimum 11/100e;

[...]

Lyreco L-mappen A4 PP transparant, doos van 100: ref.115575
Lyreco L-mappen A4 PP kristalhelder, doos van 100: ref.3117559

presentatiemap met snelhechter A4

- voorzijde minimum 13/100e, achterzijde minimum 15/100e;
- voorzijde: transparant, achterzijde: gekleurd
- capaciteit: ca 150 bladen;

Lyreco Budget snelhechtmap, PP, pak van 25
zwart: ref.150031
blauw: ref.150111
rood: ref.150122
groen: ref.150133
wit: ref.150042
grijs: ref.150109

Showalbum

HF2 114277 Frontview showalbum A5
personaliseerbaar 20 hoezen zwart: ref.4658657
Lyreco Budget showalbum A4
50 hoezen zwart: ref.2187361
50 hoezen blauw: ref.2187359
40 hoezen zwart: ref.2187348
40 hoezen blauw: ref.2187337
30 hoezen zwart: ref.2187326
30 hoezen blauw: ref.2187315
20 hoezen zwart: ref.2187304
20 hoezen blauw: ref.2187281

opbergmap karton met 3 kleppen

- afm. (L x B): minimum 315 x 235 mm;

Lyreco 3-flap maps A4 karton 280g, pak van 50
blauw: 1006427

- flappen van minimum 70 mm;
 - met rillijnen;
 - grammage karton: minimum 260 gram
- [...]

rood: 1006449
 groen: 1006451
 geel: 1006462
 grijs: 1006484
 oranje: 1006495

vouwmap met accordeonrug

Lyreco vouwmap met accordeonrug karton 290g
 rood: 720918
 rose 720929
 oranje 720931
 geel 720942
 groen 720953
 blauw 720964

ordner A4 rug 5 cm

- kaft van stevig karton
- met 180° hefboom U-mechaniek;
- 2 U-ringen
- met grijpring en papierbevestigingsklem;

Lyreco Recycolor ordner met hefboom, karton, rug 50mm
 zwart: ref.2560199
 blauw: ref.2560202
 rood: ref.2560213
 groen: ref.3363333

ordner A4 rug 8 cm

- kaft van stevig karton
- met 180° hefboom U-mechaniek;
- 2 U-ringen
- met grijpring en papierbevestigingsklem;

Lyreco Recycolor ordner met hefboom, karton, rug 80mm
 zwart: ref.2560166
 blauw: ref.2560177
 rood: ref.560188
 geel: ref.3363344
 groen: ref.3363366
 wit: ref.3465448

Herlitz Recycolor LAF rug 80 mm karton geel: ref. 3907936

Exacompta Premium Touch ordner in PP rug van 8 cm grijs: ref. 5944813

personaliseerbare ringmap

Kreacover personaliseerbare ordner A4 wit: ref.1871118

tabbladen A4 karton

- dikte: minimum 220 gram;
- [...]
- met 11 perforaties voor bevestiging in ordner;

Lyreco neutrale tabbladen (verschillende kleuren) karton, 11-gaats
 5 tabs: ref. 1494968
 10 tabs: ref. 1494979
 6 tabs: ref. 1494981
 12 tabs: ref. 1494992

[...]

signeermat

Exacompta Nature Future vloeiboek 20 vakken gems met roze vloeipapier: ref.3777231

hangmappen

Leitz Alpha hangmappen voor laden A4 gems, doos van 25

1914: ref. 3381437
1916: ref. 3381459

grafietpotlood HB
[...]

Stabilo FSC potloden met gom HB, doos van 12:
ref. 4159709

hervulbare balpennen

Pilot B2P intrekbare balpen uit gerecycleerd plastic
medium
blauw: ref.4981984
zwart: ref.4981973
rood: ref.4981995
navullingen:
blauw: ref.1860543
zwart: ref.1860532

balpen inktvulling
• blauw
• geschikt voor Parker pennen

Parker balpen
Vector/Jotter/urban/Sonnet/Expert
Medium punt

blauw: ref 132.197
zwart: ref 132.209

balpen gelvulling
• blauw
• geschikt voor Parker pennen

Parker gelroller
Gel-inkt. Past in alle Parker balpennen.

blauw: ref 2.342.879
zwart: ref 2.342.892

balpen

Lyreco Bamboo intrekbare balpen medium
Blauw: ref.5366278
Zwart: ref.5366267

whiteboardmarker ronde punt

Edding 28 EcoLine
blauw: ref.5030074
zwart: ref.5030063
rood: ref.5030085
doos 4 kleuren: ref.4566078
navullingen

Pilot BeGreen V-board master
blauw: ref.3771366
zwart: ref.3771355
rood: ref.3771377
navullingen:
blauw: ref.3771399
zwart: ref.3771388
rood: ref.3771402

permanente marker met ronde punt 1,5
mm

Edding 21 EcoLine permanente marker ronde punt
zwart: ref.4566045

blauw ref.4566056
rood: ref.4566067

tekstmarkeerstift (fluo stift)	Edding 24 EcoLine tekstmarker [...] geel: ref. 4727474 etui met 4 kleuren: ref.4727519
tekstmarkeerpotlood	Stabilo Greenlighter ecologische droge tekstmarker assorti, pak van 3: ref. 4190649
potloodslijper	Puntenslijper aluminium enkel: ref.192296 dubbel: ref.191998
gom	bic galet potloodgom: ref. 338837
meetlat 30cm	Maped greenlogic lineaal: ref.5442339
correctieroller navulbaar • breedte ca. 5mm • lengte ca. 10 m	Pilot BeGreen intrekbare correctieroller 4mmx6m: ref.3.770.363 Vulling: ref.3770374
plakband voor kantoor • 19mm x 33 m • onzichtbaar • beschrijfbaar	Tesa Eco&Clear transparant plakband, value pack 7+1 gratis: ref.4978094 Scotch Magic tape A Greener choice, pak van 9 rollen: ref.4565997
verpakkingstape 50 mm ca. 60m (papier)	Tesa 4313 ecologische verpakkingstape, geschikt voor lichte tot middelmatig zware kartonnen dozen: ref.473936
verpakkingstape 50 mm (PP)	Tesa ecoLogo ecologische verpakkingstape PP 50mmx66m bruin: ref.4980877 transparant: ref.4980866 groene bedrukking: ref.4980888
lijm plakstift 20 g	Tesa Easystick plakstift 25g pak van 4, [...]: ref.4978037
nietjesmachine • voor licht kantoorgebruik • capaciteit ca 30 vel	Bostitch B8 zwart: ref 101635
nietjes • Type B8 6 mm • Prijs per 1000	Bostitch nietjes B8RC gegalvaniseerd 30 vel, doos van 5000: ref.327282 Rexel nietjes nr. 28, doos van 5000: ref.3116419

(passen in machine)

paperclips 25 mm	Lyreco paperclips gegalvaniseerd punt, doos van
• roestvrij (vernikkeld/gegalvaniseerd)	100: ref 103.131
• niet gekleurd 3	
• prijs per 1000	

paperclips 75 mm	Lyreco Super paperclips gegolfd 77mm - doos van
• roestvrij (vernikkeld/gegalvaniseerd)	100: ref 103.073
• niet gekleurd	
• prijs per 100	

schaar	Maped kantoor-schaar, roestvrij staal. Voor links-
• ca 20 cm	en rechtshandigen, 17 cm: ref.461822

perforator	Lyreco, zwart, 30 vel: ref.2516973
• 2-gaats	
• capaciteit ca 20 vel	
• met verstelbare papieraanleg	

plakbandhouder	Scotch C38 gerecycleerde plakbandhouder:
• voor rollen van 19mm tot 33m	ref.4638773
• met metalen mes	
• met antislipbasis	

[...]

[...]

batterijlader	Energizer batteries charger 1-hour, 4xAA/AAA: ref.3047579
	Energizer batteries charger universal, 4xAA/AAA/C/D or 2x9V: ref.3780128
	Energizer batteries charger Intelligent,4xAA/AAA: ref.4980002

whiteboard	Bi-Office Earth-it enamel whiteboard
• magnetisch,geëmailleerd	90x60 cm: ref.4980684
• aluminium omlijsting en aluminium pennengoot;	120x90 cm: ref.4980718
• ophanging is zowel mogelijk via de lange als de korte zijde;	
• garantie: minimum 20 jaar op bordoppervlakte;	

prikbord	Bi Office cork board with frame in aluminium 90 x 120 cm: ref.6483838
----------	---

flipover	Bi-Office Earth-it mobile flipover 70x100 cm: ref.5944744
----------	---
